

Nåd vare med er och frid från Gud, vår Far, och Herren Jesus Kristus!

Bön: Käre Jesus, lär oss hur vi rätt ska förvalta din kallelse till tjänst för våra medmänniskor. Amen.

Dagens text är från Luk 16:10–15:

10 Den som är trogen i smått är också trogen i stort, och den som är ohederlig i smått är också ohederlig i stort. 11 Om ni inte har varit trogna med den ohederlige mammon, vem vill då anförtro er den sanna rikedom? 12 Och har ni inte varit trogna med det som tillhör en annan, vem vill då ge er det som ska bli ert? 13 Ingen kan tjäna två herrar. Antingen kommer han att hata den ene och älska den andre, eller också hålla sig till den ene och förakta den andre. Ni kan inte tjäna både Gud och mammon."

14 Allt detta hörde fariseerna som älskade pengar, och de hånade honom. 15 Då sade han till dem: "Ni är sådana som rättfärdigar sig själva inför människor, men Gud känner era hjärtan. Det som står högt i människors ögon är avskyvärt inför Gud."

Herre, helga oss i sanningen. Ditt ord är sanning. Amen.

Nionde söndagen efter Trefaldighet har temat *Goda förvaltare av Guds nåd*. Det kan i yttre mening handla om hur vi utför den uppgift som Gud gav de första människorna: *"Råd över havets fiskar, himlens fåglar och alla djur som rör sig på jorden"* (1 Mos 1:28). Det här förvaltarskapet handlar alltså om att ansvara för vår jord och de resurser som finns. Det är en synnerligen aktuell fråga.

Det är många som här ser människans ansvar för klimatet. Och visst är det ansvaret en viktig del av förvaltarskapet av Guds gåvor. Vi ska bruka vårt förstånd på bästa sätt för att ge våra efterkommande en framtid på vårt klot, och inte röva bort resurserna och förstöra de råvaror som våra barn behöver.

Men det finns också en annan aspekt. Dagens tema talar om att förvalta Guds nåd. Då riktar vi in oss på det andliga förvaltarskapet, alltså hur vi lever som kristna i vardagen och sprider evangeliet.

Hög i människors ögon – avskyvärt inför Gud

Vi ska ta ut en del av den allra sista versen i vår text och se på det ur ett bredare perspektiv:

Det som står högt i människors ögon är avskyvärt inför Gud.

Vi ska låta den här sanningen belysa olika ansvarsområden, däribland också det andliga ansvaret.

Den här versen uttrycker motsättningen mellan mänskliga strävanden och Guds arbete. Det finns en drivkraft i oss människor, som vi kallar självhävdelse, som gör att vi strävar uppåt: att komma upp oss i arbetslivet, få högre lön, få en bättre titel, få bestämmanderätt över andra.

En berättelse i Luk 14 visar hur Jesus hanterar en sådan situation då han är gäst hos en farisé. Han märkte att gästerna valde ut de finaste platserna åt sig. Då berättade han en liknelse om ett bröllop (v 8–11):

"När någon bjuder dig till bröllop, ta då inte den finaste platsen vid bordet. Kanske någon annan av gästerna är mer ansedd än du? 9 I så fall kommer den som bjudit både dig och honom och säger till dig: Ge honom din plats, och då får du skamsen ta den nedersta platsen. 10 Nej, när du är bjuden, gå och sätt dig på den nedersta platsen. När värden kommer ska han då säga till dig: Min vän, sätt dig högre upp. Då blir du hedrad inför alla de andra gästerna. 11 Var och en som upphöjer sig själva ska bli förödmjukad, men den som ödmjucar sig ska bli upphöjd."

Jesus visar att det inte bara är synd inför Gud att försöka välja ut åt sig de finaste platserna, så som fariseerna gjorde. Det är också en skam inför människor att vara framfusig, och försöka hävda sig själv på andras bekostnad.

Men det är långt värre att hävda sig inför Gud.

NT ger oss två tydliga exempel på människor som menar att de sköter sitt förvaltarskap rätt och som ändå råkar ut för Guds dom.

Det ena är Jesu berättelse om den yttersta domen, Matt 25. Jesus berättar där hur han på den yttersta dagen ska träda fram inför männi-

skorna, som är delade i två hopar av får och getter. Då ska han säga till dem som står på hans vänstra sida:

För jag var hungrig och ni gav mig inte att äta. Jag var törstig och ni gav mig inte att dricka. Jag var främling och ni tog inte emot mig, naken och ni klädde mig inte, sjuk och i fängelse och ni besökte mig inte.

Hur svarar de som han nu anklagar för försummelse, och som han sänder till helvetet? Det är förvånade, för de kan inte tänka sig att de skulle ha underlåtit att hjälpa Jesus. Men Jesus förklarar:

Jag säger er sanningen: Allt vad ni inte har gjort för en av dessa minsta, det har ni inte heller gjort för mig.

De har inte förvalt sitt ansvar att ta hand om sina medmänniskor. De har minsann inte varit några fuskare. De hävdar till sitt försvar att de uppfyller de krav som Jesus ställer. Och de har säkert varit nitiska. De har vunnit omvärldens beröm och erkänsla. De stod högt i människors ögon, men de var avskyvärda inför Gud. Grundfelet är att de räknade med sina egna meriter. De behövde inte Jesus, och Johannes fastslår: den som inte har Sonen har inte livet.

Det andra exemplet är de som påstår sig vara medarbetare till Jesus, men som han avvisar, Matt 7. Också här talar han om den dagen, när det ska bli uppenbart hur vi har hanterat vårt förvaltarskap.

Många ska säga till mig på den dagen: Herre, Herre, har vi inte profeterat med ditt namn och drivit ut onda andar med ditt namn och gjort många kraftgärningar med ditt namn?

Också här hänvisar de fördömda till sina egna förtjänster. De har rentav varit duktiga medarbetare till Jesus, och de tror sig därför bli belönade. Men Jesus säger:

Men då ska jag säga dem sanningen: Jag har aldrig känt er. Gå bort från mig, ni förbrytare.

Vad gjorde de för fel? Åter igen: de har sökt uppskattning inför människor. De som har trott att de var så exemplariska efterföljare till Jesus, får nu till sin överraskning höra de fruk-

tansvärda orden: Gå bort från mig, ni förbrytare.

Hur kan Jesus döma människor så? Har han inte öppnat vägen till himlen också för dem? Det finns en sång av en okänd författare som förklarar det mycket bra:

*Och när det allt fullbordat är,
så säg vad återstår?
Ej minsta bokstav fattas här,
ej ens en suck, en tår.*

*Men att här lägga något till
är att sig själv bedra,
ty Jesus ensam äras vill.
Lov, pris, halleluja!*

Jesus vill ensam ha äran för frälsningen. Den människa som vill dela äran med honom är fördömd. De här människorna som inte förstod varför de dömdes, de hade bedragit sig själva. De hade inte förtröstat på Jesus allena. De hade tänkt sig att något hos dem också skulle behövas, de ville lägga något till. Men det var självbedrägeri, och det ledde till helvetet. Jesus hade dött på korset och betalt deras syndaskuld. Och han hade som den enda människan – gudamänniskan – levt ett fullkomligt liv, där allt stämde med Guds vilja. Men de stackars bedragna människorna ville inte låta det räcka till. Det som Jesus hade gjort fullkomligt, det ville de lappa på, lägga till. De ville söka sig högre upp med hjälp av egna krafter. Och då hjälpte det inte om de hade än så goda mänskliga meriter, hur de lyftes fram av de höga och mäktiga i samhället, för om Gud avskydde dem så räckte det inte.

Det enda är att låta det som Jesus gjorde vara deras berömmelse.

Trohet i det lilla

Låt oss nu återvända till början av vår text:

Den som är trogen i smått är också trogen i stort, och den som är ohederlig i smått är också ohederlig i stort.

Du frågar kanske: handlar det här inte om oss, vår trohet, vårt förvaltarskap? Att vara trogen i det lilla, det är väl något som vi ska göra?

Jo, så är det. Och det är inte bara de här orden av Jesus som påminner om vårt ansvar. Det finns en mängd förmaningar som visar på vad Gud förväntar sig av oss. I dag är de sammanfattade med orden: vi ska vara goda förvaltare – av Guds nåd. Så begränsar vi oss nu. Hur lär vi oss då vara förvaltare av Guds nåd?

Ett annat Jesus-ord i vår text är:

Ni kan inte tjäna både Gud och mammon.

En rätt förvaltare av Guds nåd tjänar Gud, inte mammon. Mammon är ett främmande ord i våra biblar. Det är ett arameiskt ord och betyder pengar och rikedom. Det betyder också girighet. Det kan uppfattas personifierat och står för girighetens demon.

Det första budet ger oss en vägledning hur vi ska förstå mammon.

Du ska inte ha andra gudar vid sidan av mig.

Och Luther förklarar:

Vi ska frukta och älska Gud över allting och i allt förtrösta på honom.

Och i Stora katekesen förklarar han:

En Gud kallas det, som man väntar sig allt gott av och som man i all nöd tar sin tillflykt till. Att ha en Gud är alltså ingenting annat än att av hjärtat förtrösta och tro på honom.

Om det jordiska goda är det som vi kämpar för, som vi sätter vår förtröstan till, då har mammon blivit vår Gud i stället för att vi ska förtrösta på Herren allena. Det allra värsta är om vi sätter våra pengar så högt att vi inte kan se dem som Guds egendom. Kära vänner, vad har vi tagit med oss till världen, som vi egentligen kan kalla vårt? Jo men jag har ju arbetat och kämpat för att få ihop det jag har, säger du. Men vem har gett dig krafter och begåvning så att du har kunnat gå i skola och skaffa ett jobb? Är det inte allt Guds välsignelse?

Att vara trogen i det lilla är att med omsorg förvalta de jordiska uppdrag vi har fått. Gör vi det, vill Gud också ge oss i uppdrag att förvalta den sanna rikedom. Och det är att föra ut budskapet om Jesus och hans verk för oss och för hela världen.

Det förvaltarskapet kan göras på olika sätt. Det kan ske genom att någon kallas att predika Guds ord och förvalta sakramenten. Men i de flesta fall sker det genom att vi lever som kristna i vardagen. Det är då som vi förverkligar Jesu ord i bergspredikan:

Ni är jordens salt. Ni är världens ljus. En stad som ligger på ett berg kan inte döljas. 15 Och man tänder inte ett ljus och sätter det under skäppan, utan man sätter det på hållaren så att det lyser för alla i huset. 16 På samma sätt ska ert ljus lysa för människorna, så att de ser era goda gärningar och prisar er Far i himlen.

Se vilken följden av det trogna förvaltarskapet är: Människorna prisar vår Far i himlen. Det är inte vi som får äran när det kristna ljuset lyser.

Men hur ska jag kunna göra en så stor uppgift? Det frågar vi oss en och var.

Jo, det börjar med att vi ser på Jesus. Vi ser hans kärlek och när vi ser in i hans kärleksfulla ögon, och ser honom lida för oss på korset, då fyller hans kärlek oss med iver att berätta om det för andra. Och när människorna upptäcker att vi i allt smått handlar rätt och hederligt, och ser att vi inte tänker på oss själva i första hand utan på hur vi ska återspegla Jesus i vårt liv, då är vi goda förvaltare av Guds nåd.

Visst har vi nog orsak att skämmas inför sådana ord. Skulle jag återspegla Jesus i mitt liv? Jag som så ofta har svikit. Visst är det så. Jag får gå tillbaka till Jesus och be om förlåtelse för min försummelse. Och han tar emot mig.

Att börja med Jesus, det är att lyssna till honom när han talar med oss i sitt ord. Och för länge sedan gjorde han början, när han i dopet gjorde oss till Guds barn utan att vi hade förtjänat det. Så vill vi fortsätta med honom genom att var dag läsa hans ord i bön, och så ofta vi har möjlighet ta del av hans nattvard.

Gud give att vi skulle kunna börja med Jesus, fortsätta med honom och till sist låta allt bero på honom.

Låt mig ej heller leva mig själv blott till behag, nej, leva till din ära och tjäna dig var dag. Och fast du ej behöver en ringa tjänst av mig, ge mig den nåden, Herre, att dock få tjäna dig!